

Datum
2025-10-21

Diarienummer
RS/251609

Ert Datum
2025-08-15

Er beteckning
S2025/01126

Socialdepartementet

Svar på remiss från Socialdepartementet om betänkandet Stärkt patientsäkerhet genom rätt kompetens

Region Värmland har fått tillfälle att lämna svar på rubricerad remiss från Socialdepartementet och vill lämna följande synpunkter.

Region Värmland tackar för möjligheten att respondera på denna utredning. Utredningen är grundlig och väl genomarbetad och rör viktiga områden som funnits på agendan tidigare i Region Värmlands verksamhet. Flera av de åtgärder som föreslås riskerar dock att skapa en ännu större administrativ börda än tidigare, såväl på nationell som lokal nivå. Regionen bedömer även att en del av förslagen är kostnadsdrivande och kommer att kräva båda ekonomiska och personella resurser, som i nuläget inte existerar.

Region Värmlands synpunkter:

Reglering av fler yrken

Region Värmland uppskattar remissen ansats, där patientsäkerheten är överordnad och styrande inför valet av reglering av fler vårdyrken. Tidigare har även undersköterskor bedömts ha rätt förutsättningar för att få en skyddad titel. Region Värmland är dock inte helt överens med utredning om vilka yrken som bör eller inte bör regleras.

Skyddad titel för medicinska fotterapeuter

Region Värmland ställer sig positiv till remissens förslag och tror att denna förändring på sikt kan, förutom att kvaliteten på vården säkras, göra att statusen för yrket förbättras. Detta i sin tur kan leda till att våra möjligheter att rekrytera fotvårdskompetens på mindre orter kan förbättras.

Tandsköterskor

Tandsköterskeyrket är reglerat i fjorton av EU:s medlemsstater. Tandsköterskans arbetsuppgifter har utvecklats, där tandsköterskan förutom arbete på tandklinik även har många självständiga arbetsuppgifter utanför en tandklinik. Som exempel kan nämnas profylax på särskilda boenden och utbildning av vårdpersonal. Tandsköterskor kan också bedriva externt folkhälsoarbete på förskolor och i skolor. På grund av ovanstående anser vi att tandsköterskans arbete idag är betydligt mer självständigt och att tandsköterskeyrket bör ha en skyddad yrkestitel.

Datum
2025-10-21Diarinummer
RS/251609

Reglerad vidareutbildning för fler yrken

Region Värmland uppskattar att remissen tar utgångspunkt i vissa grundförutsättningar, när man väljer ut vilka yrken inom Hälso- och sjukvården som bör ha en reglerad specialistväg och vilka som bör vara kvar som oreglerade. I remissen används utbildningens längd jämfört med andra yrken som motivering till varför psykologer och logopeders skall få en reglerad specialistväg. Dessa två yrken har en längre grundutbildning än övriga legitimerade hälso- och sjukvårdsyrken, som oftast är treåriga.

Trots detta menar Region Värmland att det bör vara verksamhetens/patientens behov som primärt skall vara styrande när en reglerad specialistväg införs.

En reglering av specialistväg innebär ofta en ökad kostnad för regionen bland annat i form av studierektorer, utbildade handledare, administration, eventuella sidotjänstgöringar/randningar i andra regioner och externa verksamheter. Region Värmland utgår i från att regeringen då ger full finansiering, för att täcka dessa kostnader.

Specialistkompetens för psykologer i form av ST

Specialistrollen bland psykologerna har varit på agendan vid flera tillfällen genom åren och det har funnits/finns många åsikter i denna fråga. Region Värmland är positiva till att psykologers specialistutbildning formaliseras och regleras av Socialstyrelsen och att regionerna får ansvar för att tillhandahålla utbildningstjänster. Det skapar en tydligare struktur, högre kvalitet och bättre förutsättningar för en långsiktig kompetensförsörjning. Region Värmland anser att det är viktigt att regleringen blir tydlig och målstyrd.

Vi vill peka på vikten av att det är verksamhetens/patienternas behov som primärt bör styra hur specialistrollen och dess föreskrifter ser ut. Region Värmland vill om möjligt vara delaktiga när Socialstyrelsen planerar att ta fram riktlinjerna för specialistpsykologer. Regionen anser att det är viktigt att även mindre regioner och glesbygdsläns behov lyfts fram i framtagandet av regleringarna.

Det bör tydliggöras av Socialstyrelsen vad regionens uppdrag är gällande specialistinriktningar som inte ryms inom vår sektor t ex skolpsykologer, organisationspsykologer, psykologer på arbetsförmedlingen, inom institutionsvård eller pliktverket. Även vilka krav på sidotjänstgöring/randning i andra interna och externa verksamheter som blir aktuella behöver vara tydligt.

Datum
2025-10-21Diarienummer
RS/251609

Specialistkompetens för logopeders i form av ST

I Värmland, såsom mindre region, prioriteras att logopederna har en bred kompetens inom många olika diagnosgrupper snarare än djupare specialistkunskap. Ett fåtal logopeders som jobbar på specialistvårdsnivå inom t ex barnpsykiatri skulle kunna behöva mer spetskompetens utifrån uppdraget och även logopeders som bemannar slutenvården skulle vara aktuella för mer specialisering, då kraven är höga. Detta borde kunna lösas genom nuvarande kompetensutvecklingsåtgärder. Att gå därifrån till att starta upp en reglerad utbildning med ST är ett stort steg, då den administrativa apparat som krävs är omfattande och antagligen skulle kräva en stor samverkan med övriga regioner i Mellansverige.

Region Värmland ställer sig därför negativ till behovet av att reglera logopedernas specialistväg. I Värmland finns inget behov av detta. Vi har full förståelse för att behovet kan se olika ut i regioner med mer specialiserad vård. Enligt remissen finns i nuläget 40 specialisttjänster totalt i Sverige. Detta ringa antal menar vi styrker tveksamheten kring nationellt behov av ytterligare reglering av logopedyrket.

Vårdprofessionslyftet

Att det finns problem i nuvarande ordning gällande vidareutbildning av flera vårdyrken, har slagits fast i flertalet utredningar. Ett exempel på detta är att Region Värmland har ett stort behov av specialistsjuksköterskor på regionens sjukhus, det inrättas finansierade utbildningstjänster och lämpliga medarbetare finns i verksamheten. På grund av att dagens regleringar vid antagning till universiteten inte värderar arbetserfarenhet, rekommendationer från arbetsgivare, erfarenhet av specialistområdet vid antagningen till specialistutbildningar, så antas inte flera av medarbetarna som enligt regionen har lämplighet för vidareutbildning, lång arbetslivserfarenhet men kanske en äldre sjuksköterskeutbildning på universitetets utbildningar. Hur många poäng en individ har studerat värderas högre, vilket ofta gynnar mer nyutexaminerade sjuksköterskor.

Region Värmland uppskattar att remissen visar på en alternativ kreativ väg runt detta problem och är delvis positiva till förslaget. Regionens förslag är att först utreda om det är möjligt att förändra det nuvarande antagningssystemet, med målet att anpassa det mer till arbetsgivarnas fortbildningsbehov, innan det skapas en alternativ parallell utbildningsväg för vårdyrkenas fortbildning inom universiteten och även en ny myndighet för att organisera detta.

Kvalitetssäkring gällande ST Läkare

Generellt anser regionen att diskussionen kring förändringarna förs på ett konstruktivt sätt. Det är sannolikt att förändringarna kommer att medföra ökade kostnader för ST utbildningen. Ytterligare krav på uppföljning av SPUR-granskning kommer även att öka kostnaden för verksamheterna.

Datum
2025-10-21

Diarienummer
RS/251609

Regionen menar att regeringen behöver ta höjd för kostnaderna och ersätta regionerna.

Det är positivt med en skärpning av kraven på fortbildning och examination, att säkerställa att ST läkarna har den bredd som krävs för att alla ska kunna bli fullvärdiga specialister samt att SPUR-granskningen får mer tyngd och följs upp av examinatorerna. Region Värmland ser detta som en god utveckling.

Reglerad fortbildning

Vikten av vårdens medarbetares fortbildning för att skapa en bättre patientsäkerhet har lyfts i många tidigare forum och utredningar, så även internt inom Region Värmland.

En ökad reglering och de förslag som förs fram i utredningen kräver ett ökat krav på uppföljning hos vårdgivare. Antagligen kräver detta välfungerande systemstöd sk Learning, Talent Management System (LMS, TMS) vilket inte alla regioner har. Fortbildning är svårt att dokumentera, då det kan innebära en stor bredd på aktiviteter. Det är viktigt att den lärdom som skapas av patientarbetet i vardagen inte tappas. Motsvarar vinsten av uppföljningen hos arbetsgivaren den utökade administrativa bördan som krävs? Blir patientsäkerheten bättre, det är frågan?

Region Värmland är i grunden positiva till förslaget, men menar att ovanstående delar inte är helt utredda ännu.

Att medarbetares eget ansvar gällande fortbildning förstärks uppfattas positivt.

När det gäller förslaget om att uppföljningen av arbetsgivarnas fortbildningsaktiviteter skall ske i patientsäkerhetsberättelsen, så är regionen tveksam till om det är rätt forum. Patientsäkerhetsberättelsen tas fram en gång per år och är ett övergripande dokument för hela regionen. Där ryms stycken om "Adekvat kunskap och kompetens" hos medarbetarna, men den har ett övergripande perspektiv och når troligtvis inte den djupare nivå på uppföljning av aktiviteter som remissen verkar se ett behov av.

Regionen anser att en viss reglering för att stärka fortbildningens status kan vara av godo för patientsäkerheten. Samtidigt ser behovet olika ut hos regionerna. Det känns viktigt att regionen får behålla kontrollen över vilka fortbildningssatsningar som behöver genomföras och att kunna anpassa dessa efter de förutsättningar som finns lokalt.

Regionstyrelsen

Åsa Johansson
Ordförande regionstyrelsen